ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)

της 19ης Φεβρουαρίου 2002 *

Στην υπόθεση C-295/00,

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τους E. Traversa και B. Mongin, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγουσα,

κατά

Ιταλικής Δημοκρατίας, εκπροσωπούμενης από τον U. Leanza, επικουρούμενο από τον G. De Bellis, avvocato dello Stato, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθής,

που έχει ως αντικείμενο να αναγνωριστεί ότι η Ιταλική Δημοκρατία, διατηρώντας σε ισχύ τέλος επιβαλλόμενο επί επιβατών που επιβιβάζονται και αποβιβάζονται στους λιμένες της Γένουας, της Νεαπόλεως και της Τεργέστης (Ιταλία), με προέλευση ή

* Γλώσσα διαδικασίας: η ιταλική.

προορισμό λιμένες κειμένους εντός άλλου κράτους μέλους ή τρίτης χώρας, ενώ τέτοιο τέλος δεν εισπράττεται επί μεταφοράς μεταξύ δύο λιμένων κειμένων εντός της εθνικής επικράτειας, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 1 του κανονισμού (ΕΟΚ) 4055/86 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 1986, για την εφαρμογή της αρχής της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών στον τομέα των θαλασσίων μεταφορών μεταξύ κρατών μελών και μεταξύ κρατών μελών και τρίτων χωρών (ΕΕ L 378, σ. 1),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από την F. Macken, πρόεδρο τμήματος, και τους C. Gulmann και J.-P. Puissochet (εισηγητή), δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: S. Alber
γραμματέας: R. Grass

έχοντας υπόψη την έκθεση του εισηγητή δικαστή,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 25ης Οκτωβρίου 2001,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου την 1η Αυγούστου 2000, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων άσκησε, δυνάμει του άρθρου 226 ΕΚ, προσφυγή με την οποία ζητεί να αναγνωριστεί ότι η Ιταλική Δημοκρατία, διατηρώντας σε ισχύ τέλος επιβαλλόμενο επί επιβατών που επιβιβάζονται και αποβιβάζονται στους λιμένες της Γένουας, της Νεαπόλεως και της Τεργέστης (Ιταλία), με προέλευση ή προορισμό λιμένες κειμένους εντός άλλου κράτους μέλους ή τρίτης χώρας, ενώ τέτοιο τέλος δεν εισπράττεται επί επιβατών που ταξιδεύουν μεταξύ δύο λιμένων κειμένων εντός της εθνικής επικράτειας, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 1 του κανονισμού (ΕΟΚ) 4055/86 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 1986, για την εφαρμογή της αρχής της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών στον τομέα των θαλασσίων μεταφορών μεταξύ κρατών μελών και μεταξύ κρατών μελών και τρίτων χωρών (ΕΕ L 378, σ. 1).

Το νομικό πλαίσιο

2 Το άρθρο 1, παράγραφος 1, του κανονισμού 4055/86 προβλέπει ότι «η ελεύθερη παροχή υπηρεσιών στον τομέα των θαλασσίων μεταφορών μεταξύ κρατών μελών και μεταξύ κρατών μελών και τρίτων χωρών ισχύει για υπηκόους των κρατών μελών εγκατεστημένους σε κράτος μέλος της Κοινότητας εκτός από το κράτος του αποδέκτη των υπηρεσιών».

3 Ο ιταλικός νόμος 82/1963, της 9ης Φεβρουαρίου 1963, περί τροποποιήσεως των ναυτικών επιβαρύνσεων και τελών (GURI αριθ. 52, της 23ης Φεβρουαρίου 1963, στο εξής: νόμος 82/1963), καθιερώνει ένα ειδικό τέλος επιβιβάσεως και αποβιβάσεως των επιβατών στους λιμένες της Γένουας, της Νεαπόλεως και της Τεργέστης. Το εν λόγω τέλος, το ποσό του οποίου ποικίλλει ανάλογα με τις ανέσεις και τον προορισμό του ταξιδιού, οφείλεται κατ' αρχήν από όλους τους επιβάτες.

4 Εντούτοις, το άρθρο 32, στοιχείο d, του νόμου 82/1963 απαλλάσσει από το ως άνω τέλος «τους επιβάτες με προορισμό ή προέλευση άλλον εθνικό λιμένα». Κατόπιν της τροποποιήσεως του άρθρου 224 του ιταλικού Κώδικα Ναυσιπλοΐας με το άρθρο 7 του νομοθετικού διατάγματος 457, της 30ής Δεκεμβρίου 1997, το οποίο κατέστη νόμος με τον νόμο 30/1998, της 27ης Φεβρουαρίου 1998 (GURI αριθ. 49, της 28ης Φεβρουαρίου 1998), που επέτρεψε σε πλοία νηολογημένα εντός άλλου κράτους μέλους πλην της Ιταλικής Δημοκρατίας να πραγματοποιούν μεταφορές μεταξύ των ιταλικών λιμένων, η εν λόγω απαλλαγή ισχύει εξίσου για τα πλοία αυτά και για τα ιταλικά πλοία.

Η διαδικασία προ της ασκήσεως της προσφυγής

5 Με έγγραφο σχλήσεως της 20ής Ιανουαρίου 1998, η Επιτροπή επισήμανε στην Ιταλική Δημοκρατία ότι η επιβολή τέλους επί επιβατών που επιβιβάζονται και αποβιβάζονται στους λιμένες της Γένουας, της Νεαπόλεως και της Τεργέστης, με προέλευση ή προορισμό λιμένες άλλου κράτους μέλους ή τρίτης χώρας, ενώ τέτοιο τέλος δεν εισπράττεται επί επιβατών που ταξιδεύουν μεταξύ δύο λιμένων κειμένων εντός της εθνικής επικράτειας, είναι ασυμβίβαστη με την αρχή της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών του άρθρου 1 του κανονισμού 4055/86.

6 Κατόπιν αλληλογραφίας μεταξύ της Ιταλικής Δημοκρατίας και της Επιτροπής, η τελευταία διατύπωσε, στις 14 Δεκεμβρίου 1998, αιτιολογημένη γνώμη με την οποία κάλεσε το εν λόγω κράτος μέλος να θεσπίσει τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να συμμορφωθεί προς τη γνώμη αυτή εντός προθεσμίας δύο μηνών από την κοινοποίησή της.

7 Δεδομένου ότι η Επιτροπή δεν έλαβε το κείμενο κανενός τροποποιητικού νομοθετήματος που να καθιστά, σύμφωνα με τη δηλωμένη πρόθεση των ιταλικών αρχών, τις διατάξεις του νόμου 82/1963 συμβατές με τον κανονισμό 4055/86, άσκησε την παρούσα προσφυγή.

Επί της ουσίας

8 Η Ιταλική Κυβέρνηση δεν αμφισβητεί την αιτίαση της Επιτροπής. Προβάλλει ότι η αναγκαία κανονιστική ρύθμιση για να τεθεί τέλος στη δυσμενή διάκριση που αποτελεί το αντικείμενο της αιτιάσεως αυτής πρόκειται να ενσωματωθεί στον νόμο περί του προϋπολογισμού για το έτος 2001.

9 Πρέπει να υπομνηστεί ότι με τον κανονισμό 4055/86, ο οποίος εκδόθηκε με βάση το άρθρο 84, παράγραφος 2, της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρο 80, παράγραφος 2, ΕΚ), θεσπίστηκαν τα μέτρα εφαρμογής, στον τομέα των θαλασσίων μεταφορών, της αρχής της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών που διατυπώνεται στο άρθρο 59 της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρο 49 ΕΚ). Εξάλλου, το Δικαστήριο έχει αποφανθεί κατ' αυτόν τον τρόπο κρίνοντας ότι η διάταξη του άρθρου 1, παράγραφος 1, του ως άνω κανονισμού καθορίζει τους απολαύοντες της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών στον τομέα των θαλασσίων μεταφορών μεταξύ κρατών μελών και μεταξύ κρατών μελών και τρίτων χωρών με μια διατύπωση η οποία είναι ουσιαστικά η ίδια με αυτή του άρθρου 59 της Συνθήκης (απόφαση της 5ης Οκτωβρίου 1994, C-381/93, Επιτροπή κατά Γαλλίας, Συλλογή 1994, σ. I-5145, σκέψη 10).

10 Η ελευθερία που καθιερώνει το άρθρο 59 της Συνθήκης απαγορεύει την εφαρμογή οποιασδήποτε εθνικής κανονιστικής ρυθμίσεως που έχει ως αποτέλεσμα να καθίσταται η παροχή υπηρεσιών μεταξύ κρατών μελών δυσκολότερη απ' ό,τι η παροχή υπηρεσιών που πραγματοποιείται αποκλειστικώς στο εσωτερικό ενός κράτους μέλους (απόφαση Επιτροπή κατά Γαλλίας, προπαρατεθείσα, σκέψη 17).

11 Συνεπώς, οι παροχές υπηρεσιών στον τομέα των θαλασσίων μεταφορών μεταξύ κρατών μελών δεν μπορούν να υπόκεινται σε αυστηρότερες προϋποθέσεις από αυτές στις οποίες υπόκεινται οι παροχές αναλόγων υπηρεσιών σε εσωτερικό επίπεδο (απόφαση Επιτροπή κατά Γαλλίας, προπαρατεθείσα, σκέψη 18).

12 Επιπλέον, επιβάλλεται να υπομνηστεί ότι η ύπαρξη παραβάσεως πρέπει να εκτιμάται σε σχέση με την κατάσταση του κράτους μέλους όπως αυτή παρουσιαζόταν κατά τη λήξη της προθεσμίας που τάχθηκε με την αιτιολογημένη γνώμη (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 15ης Μαρτίου 2001, C-147/00, Επιτροπή κατά Γαλλίας, Συλλογή 2001, σ. I-2387, σκέψη 26).

13 Εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται και ούτε αμφισβητήθηκε ότι η Ιταλική Δημοκρατία δεν θέσπισε τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να συμμορφωθεί προς την αιτιολογημένη γνώμη εντός της προθεσμίας που τάχθηκε προς τούτο.

14 Κατά συνέπεια, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η Ιταλική Δημοκρατία, διατηρώντας σε ισχύ τέλος επιβαλλόμενο επί επιβατών που επιβιβάζονται και αποβιβάζονται στους λιμένες της Γένουας, της Νεαπόλεως και της Τεργέστης, με προέλευση ή προορισμό λιμένες κειμένους εντός άλλου κράτους μέλους ή τρίτης χώρας, ενώ τέτοιο τέλος δεν εισπράττεται επί μεταφοράς μεταξύ δύο λιμένων κειμένων εντός της εθνικής επικράτειας, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 1 του κανονισμού 4055/86.

Επί των δικαστικών εξόδων

15 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η Επιτροπή διατύπωσε σχετικό αίτημα η δε Ιταλική Δημοκρατία ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα)

αποφασίζει:

1) **Η Ιταλική Δημοκρατία, διατηρώντας σε ισχύ τέλος επιβαλλόμενο επί επιβατών που επιβιβάζονται και αποβιβάζονται στους λιμένες της Γένουας, της Νεαπόλεως και της Τεργέστης, με προέλευση ή προορισμό λιμένες κειμένους εντός άλλου κράτους μέλους ή τρίτης χώρας, ενώ τέτοιο τέλος δεν εισπράττεται επί μεταφοράς μεταξύ δύο λιμένων κειμένων εντός της εθνικής επικράτειας, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 1 του κανονισμού (ΕΟΚ) 4055/86 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 1986, για την εφαρμογή της αρχής της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών στον τομέα των θαλασσίων μεταφορών μεταξύ κρατών μελών και μεταξύ κρατών μελών και τρίτων χωρών.**

2) **Καταδικάζει την Ιταλική Δημοκρατία στα δικαστικά έξοδα.**

Macken Gulmann Puissochet

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 19 Φεβρουαρίου 2002.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Η Πρόεδρος του τρίτου τμήματος

F. Macken